

JULDAGEN

IN DIE NATIVITATIS DOMINE

Introitus Psalm 45:2-8, Ep Jes 9:2-7, Ev Luk 2:1-14, Predikotext Joh 1:1-14. Predikan av Åke Malander

Herre Jesus Kristus, Faderns enfödde Son, du som föddes hit till jorden för att förena oss med Gud, gör våra hjärtan öppna till att ta emot ditt heliga Ord och gömma och begrunda det, så att det får bli oss till liv och salighet, så att du som är Världens Frälsare också för var och en av oss blir vår personlige Frälsare. Du jungfrufödde, förbarma dig över oss! Amen.

Vilka förväntningar finns det på julen? Vad skriver man om och vad rapporteras det om i medierna? Handeln förväntas sätta nytt omsättningsrekord, och även om människor knappast blir lyckligare av denna köphysteri så har det väl åtminstone det goda med sig att det ger extra arbetstillfällen åt många. För andra handlar det om ett överdådigt festande, som tyvärr många gånger urartar i fylleri och bråk där särskilt barnen blir de som far mest illa. För andra åter är julen en stilla och vacker högtid mitt i vintermörkret med god mat, ljus, julsånger och stämningsfull musik. Ja, julen firas av många olika skäl och på många olika sätt.

För Kristi kyrka och församling är dock julen först och främst Kristi Födelses Fest. *"Hon födde sin förstfödde son och lindade honom och lade honom i en krubba."* Julen är den yngsta av kyrkans stora högtider. Den firas hos oss den 25 december men i de österländska kyrkorna den 6 januari. För fornkyrkan var det inte särskilt intressant när (år och datum) Jesus föddes. Istället var det åminnelsen av det faktum att Kristus, Guds Son föddes hit till jorden, att Gud blev människa och vår broder, som firades med tillbedjan och lovsånger. Och det är detta som än idag fyller våra gudstjänster med högtid och festglädje, det under som skett att *"Ordet blev kött och tog sin boning ibland oss"* eller som det heter i den nicenska trosbekännelsen, som vi nyss läste tillsammans: *"som för oss människor och för vår salighets skull har stigit ner från himmelen och tagit mandom genom den Helige Ande av jungfrun Maria och blivit människa."*

När han gör sitt inträde i vår värld så sker det obemärkt och i all ringhet. Hans föräldrar är enkla människor, som nu till följd av romersk skattebyråkrati tvingats bege sig till den lilla staden Betlehem i Judeen. Ett stycke norr därom ligger själva huvudstaden, Jerusalem med all dess makt och glans. Där har man inte hört talas om den sällsamma födelse som nu har ägt rum, och där blir man förskräckt när man får höra om "den nyfödde judakonungen". Inte heller i födelsestaden ser man något speciellt i det som skedde, *"det fanns inte rum för dem i härbärget."*

Jesu födelse aktas ringa på jorden men aktas högt, ja mycket högt och stort i himmelen. Ty något stort var det verkligen som här skedde, så stort att änglar besjunger denna födelse och förkunnar att *"idag har en Frälsare blivit född åt er i Davids stad, och han är Messias, Kristus, HERREN"*, såsom vår broder Lukas, läkaren återger det i sitt julevangelium, de välkända orden som vi ännu en gång har hört läsas från altaret. Där beskrivs det hela på ett enkelt sätt, utifrån vad människor kunde se och höra, så att inte bara de få som då var närvarande utan även vi måste förundras över denna födelse.

I predikotexten (Joh 1:1-14) hör vi hur Johannes i sitt julevangelium förkunnar vad som egentligen skedde i det som syntes ske, nämligen det ofattbara: *"Ordet blev kött och tog sin boning ibland oss."* Inför detta får vi sjunga med våra trossyskon i den österländska kyrkan: *"Kom låt oss jubla i Herren och förkunna mysteriets närvaro! Skiljemuren är riven, det flammande svärdet*

viker undan, och keruben lämnar livets träd. Ty Faderns väsens avbild, evighetens Herre, antar människogestalt. Han förblev vad han var: evig och oföränderlig Gud, och han antog vad han ej var: han blev människa av kärlek till människorna. Till honom vill vi ropa: Du, jungfrufödde, förbarma dig över oss.” Inför detta vill vi i dag i tro och tillbedjan begrunda:

JESU FÖDELSE ÄR VÅR TILLVAROS VÄNDPUNKT

EN UNIK FÖDELSE OCH EN UNIK MÄNNISKA

Hans mor, Maria, var väl lik alla andra mödrar och skilde sig knappast på något vis från dem – bortsett från det enastående att hon av Gud blev utsedd att föda den utlovade Frälsaren och att hon för detta blev havande utan någon mans medverkan. Och Kristus föddes som andra människor – det var inte något slags änglafödelse utan ett gossebarn som Maria födde. Ty han gick in under våra förhållanden och blev en av oss; han tog inte på sig änglarnas natur utan människans natur. Han blev vår broder och delade våra vedermödor.

Och likväl firar vi idag något vida mer än en vanlig barnafödelse. Herdarna fick av ängeln höra: *”ni ska finna ett nyfött barn som ligger lindat i en krubba”*, men när de kommer och tittar på det kanske bara några timmar gamla Jesusbarnet, så skådar de i verkligheten just det ”mysteriets närvaro”, det som av profeten Mika är beskrivet med orden: *”Hans ursprung är före tiden, från evighetens dagar.”* Nu har den tiden kommit *”då hon som ska föda har fött.”* En unik födelse!

Och då har just det skett, som vi läste hos Johannes, att Ordet blev kött. Han var ”i begynnelsen, ” av evighet – *var*, inte *blev*. Han är inte skapad utan tvärtom, han är själv Skaparen av allting. Världen har blivit till genom honom. Han var hos Gud – *hos*, inte *i* Gud. Han är en självständig person, och han ”var Gud.” När nu Ordet blev kött, Gud blev människa, så blev han vad han förut inte var, men han förblev vad han alltid varit. Därför är han nu, i och med att han kom hit till jorden, och i all evighet, Gudamänniskan – ett under som lovsjunges av änglarna och inför vilket vi bara kan falla ned och tillbedja. Men allt detta stora som skedde det skedde i ett bestämt syfte: han skulle skänka liv och ljus åt vår värld, människovärlden, som här kallas mörkret. En unik människa!

ETT UNIKT UPPDRAG OCH ETT UNIKT RESULTAT

Ängeln kallade honom Frälsare, och han heter Jesus därför att han skall frälsa sitt folk, ja inte bara sitt eget folk utan hela världen. ”Han är försoningen för våra synder, ja icke allenast för våra utan ock för hela världens.” Genom hans ankomst i köttet sker det att *”det folk som vandrar i mörkret ska se ett stort ljus.”* Han som själv är Världens Ljus är den som lyser i mörkret, och mörkret har inte övervunnit honom. Och mörkret det är den syndiga, förlorade och fördömda världen, av vilken vi av oss själva är en del.

Av detta ljus, denna frälsning var och är världen verkligen i ett existentiellt behov. *”Se, mörker övertäcker jorden och töcken folken.”* *”Vi gick alla vilse som får, var och en av oss ville vandra sin egen väg.”* Synden har gjort människan benägen till det onda och oförmögen till det goda – och därför lagd under döden och den eviga fördömseln. Genom den naturliga lagen vet människan innerst inne detta och hennes samvete vittnar därom: hon kan inte bestå inför den helige Guden och hans rättvisa dom. Därav kommer fruktan och de många människoreligionerna med deras offerväsende och lagiska krav och människoläror.

Det var inte underligt att herdarna blev förskräckta inför en uppenbarelse från den himmelska världen. Ängels ord förmedlar dock ett annat budskap: *”Se, jag förkunnar för er en stor glädje...”* Ordet som blev kött var *”full av nåd och sanning.”* Ja hela hans kommande till oss är ju idel nåd och visar att Gud är långt mer angelägen om vårt eviga väl än vi själva någonsin förstår. Härvid kan vi läsa och begrunda Joh. 3:16. Ett unikt uppdrag!

Känns det inte rätt och riktigt att vi instämmer i änglasången: *”Ära vare Gud i höjden”*? Och hör

hur änglarna fortsätter: *"och frid/fred på jorden..."* Nå, krig och rykten om krig skulle inte komma att upphöra. Om vi fattade orden så, då bleve det obegripligt och en bitter ironi. Människorna har ju till och med fört krig i Kristi namn. Krig och blodsutgjutelse i Fridsfurstens namn! Nej, *"frid på jorden"* innebär att vi genom den nyfödde Jesus har visshet att det råder fred och frid mellan Gud och världen, mellan Gud och människorna, mellan den Helige och Rättfärdige och syndaren, eftersom Gud och världen, människorna, är försonade genom Kristus och vad han har utträttat. Genom tron på Jesus Kristus har vi syndernas förlåtelse, och därmed en evig frid, en perfekt frid som ingenting här i världen kan förstöra eller ta ifrån oss. *"Min frid ger jag er"* sade Jesus, *"inte en sådan frid som världen ger."* Ty han, vår broder, Gudamänniskan, är det fullkomliga syndoffret. Hans väg går från krubban i Betlehem till korset på Golgata. Därför är han, och endast han, den som vänder vår fördömsedom till frikännande och liv. *"Till människorna ett gott behag."* I honom är Guds vrede över syndaren förvandlad till välbehag, så att det flammande svärdet viker undan. "I dig jag åter öppnat ser Guds sköna paradis Keruben vaktar icke mer. Gud vare lov och pris." Ja, han som var och är evig Gud och som blivit människa och vår broder, han upptänder lovsång i våra hjärtan. Ett unikt resultat!

Redan i episteltexten hörde vi en lovsång: *"Ty ett barn varder oss fött, en son bliver oss given..."* På ett högst påtagligt sätt blir han given åt oss, då han i mässan ger oss sin lekamen och sitt blod: för dig utgiven, för dig utgjutet, till syndernas förlåtelse. Där räcker oss odödlighetens läkemedel. I Ordet var liv, och livet var människornas ljus. Därför är det tillbörligt, rätt och saligt att vi alltid och överallt tackar och lovprisar honom, som är *"gudaktighetens hemlighet: Han som blev uppenbarad i köttet, bevisad rättfärdig genom Anden, sedd av änglarna, predikad bland folken, trodd i världen, upptagen i härligheten."* Amen.

Jesus, din eviga härlighet och ditt majestät utbytte du mot våra fattiga villkor och blev Marias barn. Välsignad vare du, vårt kära Jesusbarn, kom till oss och gör oss till Guds barn. Lovad vare du Jesus, Guds och Marias Son. Amen.